

naša djeca s posebnim potrebama

▶ nastavak članka iz prošlog broja

Kako gluhe bebe i djeca istražuju i upoznaju svijet?

Nakon što gluho dijete prohoda, počinje intenzivnije istraživati i otkrivati svijet oko sebe. Ako ima roditelje koji čuju, u tom će otkrivanju biti vrlo usamljeno jer će komunikacija s roditeljima biti na najnižoj razini te će doživljavati svijet poput 'nijemog filma'. Dijete koje čuje, svoje će otkrivanje svijeta obogatiti golemom verbalnom podrškom obitelji i šire okoline – imenovanjem, tumačenjem, korigiranjem, poticanjem. Gluho dijete gluhih roditelja ili roditelja koji čuju a poznaju znakovni jezik neće biti prikraćeno. Ukoliko roditelji ne znaju komunicirati sa svojim gluhim djetetom, ono je zakinjuto na spoznajnom, emocionalnom i socijalnom planu. Ako roditelji razumiju dijete i komuniciraju s njim na njemu dostupan način, ono se osjeća prihvaćeno, ponosno je i opušteno te aktivno u socijalnim kontaktima.

Djeca koja su gluha od rođenja, doživljavaju svijet putem preostalih osjetila. Primarno se oslanjaju na osjetilo vida. Ako ne vide majku, ne znaju da je u blizini te je potrebno voditi računa da im ona bude u vidokrugu. Majke trebaju puno grliti i maziti svoju gluho bebicu, izražavati emocije izrazom lica, koristiti geste i govor tijela dok joj govore i igraju se s njom. Dobro reagiraju na pokrete, sa zanimanjem će pratiti geste i promjene u izrazu lica i očiju. Brzo će naučiti razlikovati izraze lica i shvatiti njihovo značenje. Neke majke nakon otkrivanja djetetove gluhoće prestanu govoriti kad se obraćaju bebi, što nije poželjno. Bez obzira što dijete ne čuje, govornim izražavanjem roditelji izražavaju svoje osjećaje. Od najranije dobi dijete treba upućivati na gledanje i proučavanje okoline u svrhu stjecanja informacija i učenja. Što ranije treba početi čitati djetetu, te gestama ili znakovima pratiti sadržaj. Kad se djetetu čita, potrebno je okrenuti lice prema njemu. Gluha djeca rano su spremna za učenje slova pomoću daktilologije (jednoručne ili dvoručne abecede).

Gluha djeca koja nemaju dodatna oštećenja najčešće su odlična u vizualnom zapažanju i pamćenju te vizualnoj diskriminaciji, prostornom snalaženju i predočavanju. Vole igre sastavljanja, građenja, traženja predmeta, imitacije, dramatizacije. Često su talentirana za crtanje i slikanje. Vole proizvoditi zvukove te im ne treba uskraćivati glazbeni odgoj – mogu naučiti svirati na udaraljka ili drugim instrumentima koji izazivaju vibracije. Mnoga gluha djeca imaju odličan osjećaj za ritam, dobri su plesači, brzo i lako pamte pokrete.

Rane intervencije

Razvoj gluhe djece treba poticati od najranije dobi te je veoma važno što ranije ih uključiti u stručni postupak ranih intervencija. Rane intervencije obuhvaćaju pružanje informaci-

Ukoliko roditelji ne znaju komunicirati sa svojim gluhim djetetom, ono je zakinjuto na spoznajnom, emocionalnom i socijalnom planu

ja roditeljima, pomoć u procesu tugovanja, edukaciju roditelja kako poticati djetetov razvoj i što ranije uključivanje djeteta u stručne postupke usmjerene na komunikacijski razvoj u smislu usvajanja znakovnog jezika te na razvoj slušanja i govora, vodeći računa o sposobnostima i mogućnostima pojedinog djeteta.

Kvalitetnom inkluzijom gluho djeteta u redovni vrtić potiče se drugu djecu na prihvaćanje različitosti te se na taj način vršnjaci s uredno razvijenim sluhom obogaćuju i oplemenjuju, a gluho dijete razvija socijalne vještine i komunikacijske sposobnosti interakcijom s vršnjacima. Međutim, vrlo je važno omogućiti mu i interakcije s gluhim vršnjacima, u svrhu razvoja identiteta, samopoštovanja i pozitivne slike o sebi.

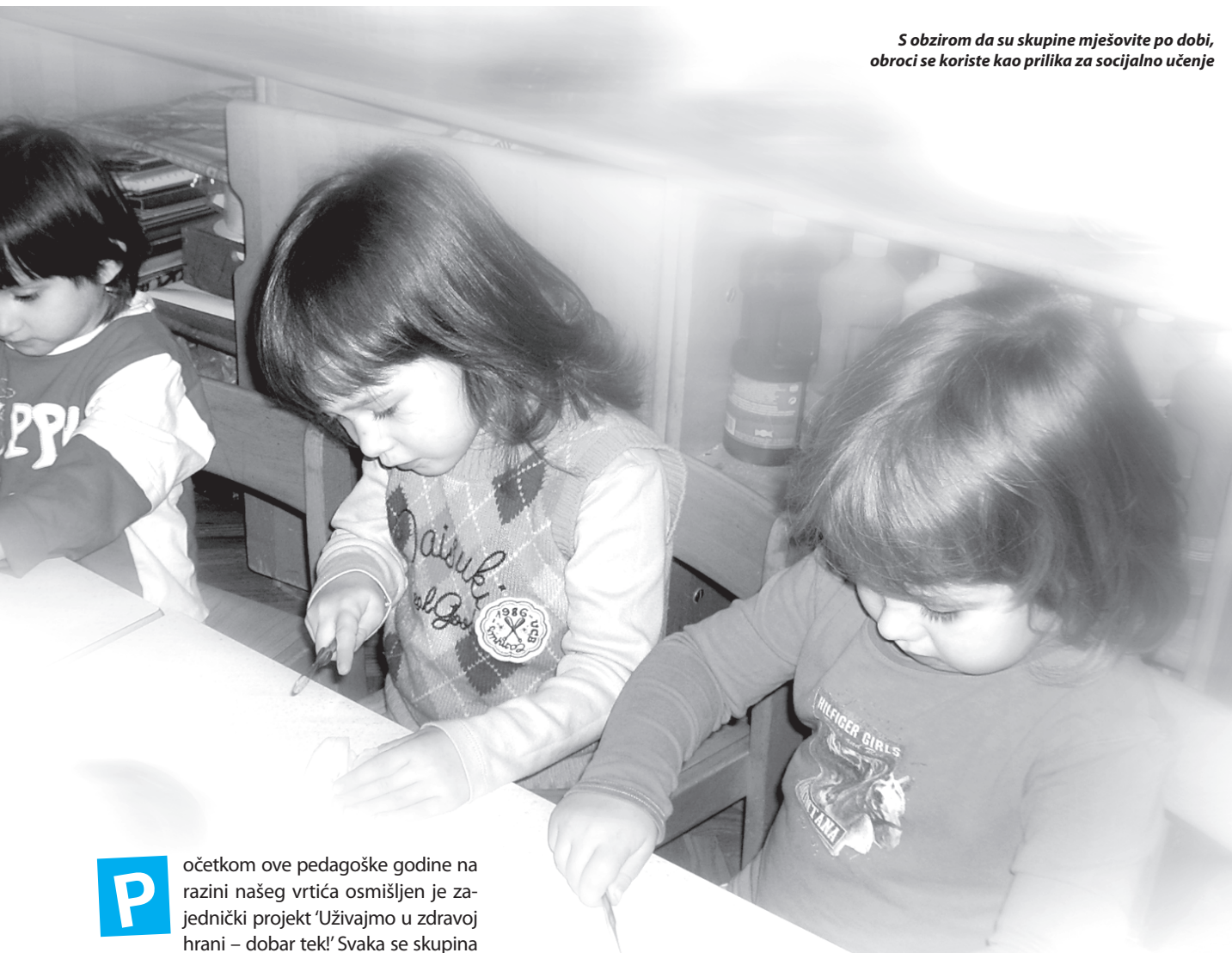
Dobar tek u jaslicama

Iskustvo kolegica iz Crikvenice opisuje nam aktivno sudjelovanje sasvim male djece u aktivnostima samostalnog odabira i pripreve zdravih namirnica. Rezultati koje su postigle dokazuju nam da povjeravanje ovakvih zadataka djeci ide u prilog razvoju pozitivne slike o sebi, a jednako tako i boljoj suradnji s roditeljima.

▶ **Dragana Baričević, odgajateljica**
Sandra Miculinić, odgajateljica
Romana Naglič, odgajateljica
Ruža Rogić, odgajateljica
DV 'Radost', Crikvenica

S obzirom da su skupine mješovite po dobi, obroci se koriste kao prilika za socijalno učenje

Početkom ove pedagoške godine na razini našeg vrtića osmišljen je zajednički projekt 'Uživajmo u zdravoj hrani – dobar tek!' Svaka se skupina uključila u nastojanje da se kvalitetnije zadovolji potreba za hranom, a zajednički je cilj bio pojačano konzumiranje zdravih namirnica. Prehrana je u jaslicama organizirana u četiri obroka: doručak, voćna marendica, ručak i užina. Sve obroke djeca jedu u sobi dnevnog boravka. Već duži niz godina djeci je za vrijeme doručka omogućeno samoposluživanje, ali i samoodabir namirnica. Kako su naše skupine mješovite po dobi, obroke koristimo i kao priliku za socijalno učenje – veća djeca se sama poslužuju, ali i pomažu malenima da se posluže. Odgajateljice

imaju ulogu pomagača i usmjeravaju djecu u osamostaljivanju – naše je iskustvo da djeca već s dvije godine mogu biti potpuno samostalna kod uzimanja i konzumiranja jela (a neki i ranije). Doručak je djeci vrlo primamljiv – uvijek se nudi barem četiri vrste zdravih namirnica i tri vrste toplog napitka. Djeca sama slažu svoj doručak, samoposlužuju se, a potiče ih se u korištenju pribora za jelo i u samostalnosti kod uzimanja obroka. Naš 'švedski doručak' bio je dobar početak za širenje ideje o jaslicama u kojima se zdravo jede. Ove smo se godine posebno usmjerile

na zamjene za slatkiše i zaslađene sokove koji u jaslice često 'dolutaju' kod proslave rođendana i sličnih datuma. Planirali smo i proveli mnoge aktivnosti u kojima smo obogatili svakodnevni jelovnik djece i približili im raznolikost okusa na najzdraviji način.

Zdravi rođendan

Nakon što je zdravi doručak zaživio u našem vrtiću, posvetili smo se proslavama

Dječje dramatizacije jedan su od načina usvajanja zdravih prehrambenih navika

rođendana. Željele smo na proslavama rođendana izbjeći uobičajene slatkiše, grickalice i ponekad gazirana pića te im pronaći primjerenu zdravu zamjenu. Želja nam je bila djeci i roditeljima pokazati da se rođendan može proslaviti i uz zdrave namirnice, a da se i kroz pripremu takvih 'obroka' može štošta naučiti i dobro podružiti.

Roditelji su nam umjesto slatkiša i Coca-Cole nosili sušeno i svježije voće, pa smo se sladili suhim voćem umjesto slatkiša, a Coca-Colu su zamijenili pravi prirodni sokovi od raznih vrsta voća (naranče, mandarine, jabuke, grejp itd.). Djeca su se okušala u cijedenju voća, isprobavala su kombinacije ukusa i uživala u novootkrivenim zdravim slatkišima.

Adventski medenjaci

U adventsko vrijeme u našoj skupini borave roditelji, a ove godine posebno ćemo pamtit dolazak mame Tomas. Ona je u staroj bakinjoj kuharici pronašla recept za medenjake. Zajedno s roditeljima skupljali smo potrebne sastojke, a poseban trud

uložili su roditelji koji su nam nabavili domaće crno brašno ('iz mlina') i domaći med. Nekoliko dana prije Sv. Nikole sve je u našoj sobi bilo puno čizmica, pa se oblik čizmice i sam nametnuo za izgled medenjaka. Tijesto je uz pomoć djece umijesila mama, naučili smo da je to vahko (prhko) tijesto koje treba malo odstajati. Za to vrijeme smo Beppevoj mami otpjevali sve pjesmice što znamo i otplesali naučene plesove. Kada je mama razvaljala tijesto, sva su djeca htjela napraviti otisak čizmice. Lim za pečenje se brzo popunio i odnijeli smo ga u kuhinju. Cijelim se prostorom proširio miris finih medenjaka, a naša užina bila je najmedenija u cijelom vrtiću.

Kuhanje pekmeza

Uz pomoć zdravstvene voditeljice i kuharica odlučili smo izraditi domaći pekmez od šljiva i ostalog jesenjeg voća. Za pekmez smo skupili: 4 kg šljiva, 1 kg krušaka, 1 kg dunja i 1 kg jabuka. Djeca su se upoznala sa svim tim vrstama voća, a zatim smo isprobavali njihove okuse, te zajednički vadili koštice i usitnjavali voće. Nakon toga smo otišli u kuhinju i promatrali po-

stupak kuhanja pekmeza. Kako kuhanje pekmeza dugo traje, djeca su se otišla igrati u sobu, a tete kuharice su preuzele zadatak miješanja. Nakon 2 sata pekmez je bio kuhan, ali i vruć. Trebali smo sačekati do sutradan ujutro, kad smo za doručak degustirali naš domaći pekmez. Osim za doručak, iskoristili smo ga za još jednu aktivnost kuhanja s mamama, kad smo izradili naše prvo dizano tijesto i njime napunili naše buhtlice.

Voćna salata

'Dan kad smo radili voćnu salatu bio je poseban – svako je dijete u vrtić donijelo svoje omiljeno voće. Brzo se košarica za voće napunila bananama, narančama, jabukama, kruškama... Djeca su jedva čekala da završimo s doručkom kako bi se bacila na veliki posao pravljenja voćne salate. Vješto su nožićima usitnjavali voće. Neki nisu mogli dočekati da salata bude gotova pa su sve što su izrezali odmah i pojeli. Neka su djeca usitnjeno voće vrijedno odnosila do velike zdjele. Djevojčice su bile zadužene za miješanje voća i podjelu u zdjelice, a dječaci su izmiksali šlag. Sve su zdjelice su ukrašene šlagom izgledale prekrasno, a ubrzo su se svi uvjerali i da je ovako spravljeno voće vrlo ukusno.

Ove su nas aktivnosti naučile da hrana može i treba biti zabavna. Danas je malo obitelji koje mogu izdvojiti vrijeme za stvaranje ozračja blagovanja hrane. Malo je situacija u kojima dijete može vidjeti kako nastaje obrok, a još je manje situacija u kojima od svoje najranije dobi sudjeluje u pripremi hrane. Miris tek pečenih kolača i okus domaćeg pekmeza omogućili su djeci osjećaj topline i pripadanja vrtiću. Aktivan boravak roditelja smanjio je jaz između dva svijeta u kojima djeca provode dane. Sudjelovanje u samostalnoj pripremi i posluživanju obroka ojačalo je pozitivnu sliku djeteta o sebi, a nas je naučilo da i mala djeca mogu mnogo više nego što smo na početku vjerovali.